

Kursplan

Fakulteten för samhällsvetenskap

Institutionen för pedagogik

2PP228 Språk-, läs- och skrivutveckling, 10 högskolepoäng

Language, Reading and Writing Development, 10 credits

Huvudområde

Pedagogik

Ämnesgrupp

Pedagogik

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G2F

Fastställande

Fastställd 2012-03-24.

Reviderad 2024-11-25. Ändringar i kurslitteraturen och undervisningsformer

Kursplanen gäller från och med vårtermin 2025.

Förkunskaper

Grundlärarexamen, ämneslärarexamen, yrkeslärarexamen, förskollärarexamen, fritidspedagogexamen eller motsvarande examen.

Mål

Kursen syftar till att den studerande skall utveckla kunskap om läsprocessen, läs- och skrivutveckling, läs- och skrivsvårigheter och dyslexi. Dessutom ska studenten kunna kritiskt granska text, diagnostisk verksamhet och åtgärdsprogram. Under kursen ska den studerande visa ett förhållningssätt i överensstämmelse med gällande etiska regler och styrdokument. Kursen syftar till att utveckla ett vetenskapligt och professionellt förhållningssätt till den pedagogiska praktiken.

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för sambandet mellan språklig medvetenhet och läs- och skrivutveckling
- omsätta teoretiska specialpedagogiska kunskaper om läs- och skrivprocessen och läs- och skrivutveckling i praktisk handling
- formulera orsaker till och konsekvenser av läs- och skrivsvårigheter och dyslexi
- utifrån tillämpade kunskaper om testteori och testmetodik kritiskt granska test och diagnostisk verksamhet
- analysera och förebygga läs- och skrivsvårigheter på organisations- och gruppnivå
- kontrastera läs- och skrivsvårigheter mot svenska som andraspråksproblematik och svårigheter i engelska och matematik
- kritiskt granska åtgärdsprogram gällande läs- och skrivsvårigheter och dyslexi

Innehåll

Kursen innehåller följande:

- språklig medvetenhet
- läs- och skrivprocessen, läs- och skrivinlärning och läs- och skrivutveckling ur ett specialpedagogiskt perspektiv
- läsförståelse ur olika perspektiv
- orsaker till och konsekvenser av läs- och skrivsvårigheter och dyslexi ur ett tvärvetenskapligt perspektiv
- testteori och testmetodik
- analys av läs- och skrivsvårigheter på organisations- och gruppnivå
- analys och konsekvenser på gruppnivå av screeningar och av kartläggningar
- svenska som andraspråk, svårigheter i engelska som främmandespråk och svårigheter i matematik i relation till läs- och skrivsvårigheter
- åtgärdsprogram
- alternativa verktyg för språk-, läs- och skrivutveckling

Undervisningsformer

Undervisningen tar sin utgångspunkt i såväl de studerandes yrkespraktik som i teori och styrdokument. Kursen genomförs genom nätburen undervisning. Den schemalagda undervisningen utgörs av föreläsningar, seminarier och arbete i mindre grupper. Omfattningen av obligatoriska moment framgår av studieanvisningar.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursen examineras dels vid seminarier, dels genom skriftliga och muntliga redovisningar av individuella uppgifter och gruppuppgifter. Oavsett examinationsformer är det den enskilda studentens prestationer som bedöms. Närmare specifikation av examinationsformerna sker i en studiehandledning. För betyget godkänd ska kursens mål vara uppnådda.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs en kursvärdering. Resultat och analys av kursvärderingen ska återkopplas till de studenter som genomfört kursen och de studenter som deltar vid nästa kurstillfälle. Kursvärderingen genomförs anonymt. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Alatalo, Tanja (2023). Läsflyt. I T. Alatalo (Red.), *Läsundervisningens grunder* (s. 79-90). Stockholm: Gleerups. (Finns tillgänglig på Moodle).

Bruce, Barbro, Sventelius, Eva, Ivarsson, Ulrika & Svensson, Anna-Karin (senaste upplagan). *Språklig sårbarhet i förskola och skola*. (Kap 1,2, 5-7.) Lund: Studentlitteratur. 140 s.

Druid Glentow, Birgit (senaste upplagan). *Förebygg och åtgärda läs- och skrivsvårigheter*. Stockholm: Natur & Kultur. 150 s (valda delar).

Dyslexiföreningen (2021). *Modell för utredning av läs- och skrivsvårigheter*. 15 s.

Fridolfsson, Inger (2023). *Hur svensk skola missar elever som inte lär sig läsa*. Näringslivets skolforum, Svenskt näringsliv. Tillgänglig på internet. 33 s.

Hellner-Sahlgren, Gabriel (2023). *Svenska fjärdeklassares läsförståelse – trender och förklaringar*. Institutet för näringslivsforskning. Näringslivets skolforum, Svenskt näringsliv. Tillgänglig på internet. 30 s.

Høien, Torleiv & Lundberg, Ingvar (senaste upplagan). *Dyslexi. Från teori till praktik*. Stockholm: Natur och Kultur, 270 sidor.

Jacobson, Christer (2015). *Testning och testmetodik*. (Finns tillgänglig på Moodle).

Lundberg, Ingvar. (senaste upplagan). *Läsningens psykologi och pedagogik*. Natur och kultur. 180 s.

Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina (senaste upplagan). *God läsutveckling. Kartläggning och övningar*. Natur & Kultur. 72 s.

Sofia Norén (Red.). *Lära barn att läsa. Legilexi*. (240 s.) Tillgänglig på internet.

Skolforskningsinstitutet (2019). *Läsförståelse och undervisning om lässtrategier*. Systematisk översikt 2019:02. Solna: Skolforskningsinstitutet. 113 s. Tillgänglig på internet

Skolverket (2022). *Kommentarer till allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*.(42 s.) ISBN : 978-91-7559-521-4

Skolverket (senaste uppdatering). *Bedömningsstöd och kartläggningsmaterial i svenska*. Tillgänglig på internet.

Skolverket (2018). *Greppa flerspråkigheten*. Skolverket publikationer. 158 s. Tillgänglig på internet.

Swärd, A-K, Reichenberg, M & Fischbein, S. (senaste upplagan). *Positiv specialpedagogik – teorier och tillämpningar*. Studentlitteratur. (valda delar 200 s.)

Söderberg-Juhlander, Pernilla (2007). *Språklig medvetenhet och skriftspråksutveckling + Ord och Bild*. Erhålles genom Institutionen för pedagogik och lärande; ingår i kompendium. 28 s. (Finns tillgänglig på Moodle).

Taube, Karin (senaste upplagan). *Barns tidiga skrivande*. Stockholm: Norstedts. 142 s.

Tornéus, Margit. *På tal om språk*. Erhålles genom institutionen; ingår i kompendium. 35 s. (Finns tillgänglig på Moodle).

Vetenskapsrådet (2015). *Kunskapsöversikt om läs- och skrivundervisning för yngre elever*. Stockholm: Vetenskapsrådet. ISBN: 9789173072670. Tillgänglig på internet.

Vetenskapliga artiklar om 100 sidor tillkommer